

Sygn. akt: I 1 C 1320/16 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny Sekcja d/s rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ewa Kokowska-Kuternoga

Protokolant: st. sekr. sądowy Marta Bona

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2017 r. w Gdyni

sprawy z powództwa A. G.

przeciwko P. B.

o zapłatę

I Oddala powództwo w całości;

II Kosztami postępowania w kwocie 1247,00 złotych, w tym 1200,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego obciąża powoda uznając je za uiszczone w całości.

UZASADNIENIE

Powód ,A. G., wniósł o zasądzenie od pozwanej J. B. kwoty 1.520,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22.4.2016r do dnia zapłaty. W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 7 stycznia 2013 r. A. S. (1) wystawiła weksel własny na kwotę 3250 zł, płatny za okazaniem we W. na zlecenie remitenta K. L. . W dniu 1 września 2015r remitent K. L. indosował weksel na rzecz A. G.. A. S. (2) zmarła w dniu 22.10.2013r. Jej spadkobiercą jest m.in. córka P. B., która przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Powód wskazał, że wezwał pozwaną do wykupu weksla do dnia 21 kwietnia 2016 w siedzibie powódki w części kwoty na nią przypadającej; pozwana nie stawiała się w siedzibie powódki w tym dniu, nie wykupiła weksla .

(pозew - k. 4-7.)

W dniu 22 .6. 2016 r. Sąd Rejonowy we Wrocławiu-Krzykach, w sprawie o sygn. akt I1 Nc 1834/16, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym - k. 18)

Pozwana w sprzeciwie wniosła o uchylenie nakazu, przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Gdyni i oddalenie powództwa w całości ze względu na brak umowy bądź deklaracji wekslowej na potwierdzenie stosunku prawnego łączącego A. S. (1) z wystawcą weksla, zarzucając też , że weksel nie został wypełniony przez A. S. (1) i zgodnie z jej wolą.

(sprzeciw - k. 22-27)

Na skutek sprzeciwu wniesionego skutecznie Sąd Rejonowy we Wrocławiu-Krzykach przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Gdyni wg właściwości ogólnej

(postanowienie z dnia 7.9.2016r, k. 37)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 stycznia 2013 r. A. S. (1) wystawiła weksel własny na kwotę 3250 zł, płatny za okazaniem we W. na zlecenie remitenta K. L. . W dniu 1 września 2015r remitent K. L. indosował weksel na rzecz A. G. . A. S. (1) zmarła w dniu 22.10.2013r. Jej spadkobiercą jest m.in. córka P. B., która przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza. A. G. wezwała P. B. w dniu 12.4.2016r do wykupu weksla do dnia 21 kwietnia 2016 w swej siedzibie ; P. B. nie stawiała się w siedzibie A. G. w tym dniu, nie wykupiła weksla . Nie wiadomo jak doszło do podpisania weksla przez A. S. (1), jaka należność i z czego wynikającą zabezpieczono nim, kiedy płatną, co z odsetkami. Nie ma deklaracji wekslowej .

W rzeczach po A. S. (1) brak jakichkolwiek dokumentów na temat zobowiązania zabezpieczonego w/w weksem. A. S. (1) była alkoholiczką.

okoliczność bezsporna, a nadto weksel - k. 58, postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po A. S. (1), k. 12, wezwanie do wykupu weksla, k. 13, dowód doręczenia, k. 14, zeznania świadków: D. G., k. 62-62v, B. G. k.,62-63,D. B., k. 63- - na nośniku, zeznania pozwanej ,k. 63v-64 - na nośniku.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. Ponadto Sąd oparł się na zeznaniach świadków : D. G. B. D. B. i zeznania pozwanej, dając im wiarę w całości , albowiem nie są sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów.

Powód domagając się od pozwanej zapłaty kwoty 1520,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22.4.2016r i kosztami procesu powoływał się na wystawiony przez spadkodawcę pozwanej weksel in blanco, stanowiący zabezpieczenie nieznanego stosunku prawnego, może pożyczki. Wobec zajęcia przez pozwaną stanowiska w sprawie, negującego zasadność żądania pozwu i prawdziwość weksla, a także istnienie podstaw do jego wypełnienia, stan faktyczny uznać należało za kwestionowany. Do Sądu należała w tej sytuacji ocena faktyczna i prawna okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, w tym rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądania w pełnej wysokości.

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż weksel in blanco stanowiący podstawę żądania powoda został wystawiony bez deklaracji wekslowej.

Brak też podstawy prawnej w postaci np. umowy pożyczki.

W ocenie Sądu z samego weksla nie wynikają natomiast żadne wartości umożliwiające weryfikację prawidłowości wypełnienia weksla , co do kwoty.

W myśl ogólnych zasad na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, zaś na pozwanym obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jego wnioski o oddalenie powództwa.

W niniejszej sprawie powód dochodząc zapłaty wskazanej w pozwie kwoty i będąc reprezentowanym przez profesjonalnego pełnomocnika powinien był wykazać zasadność obciążenia pozwanego żadaną kwotą, charakter umowy jaka łączyła strony oraz jakie świadczenia w ramach tej umowy powinien pozwany ponosić na rzecz poprzednika prawnego powoda. Zdaniem Sądu to powód jako profesjonalista, od którego wymaga się staranności w wyższym stopniu, powinien ponosić wszelkie konsekwencje związane ze swoją niedokładnością, zaniedbaniem i niekonsekwencją. Mając na uwadze jedną z podstawowych zasad postępowania cywilnego, a mianowicie obowiązku udowodniania faktów i twierdzeń przez stronę wywodzącą z tychże faktów skutki prawne, określoną w dyspozycji art. 6 k.c., Sąd uznał, iż to rzeczą powoda było dążyć do zgromadzenia i przedstawienia Sądowi należytego rodzaju dowodów.

Wszelkie zatem zaniechania podejmowania takich działań przez powoda, jego ewentualne zaniechania i przeoczenia, stanowią zarazem wyraz woli strony powodowej i pociągać muszą za sobą niekorzystne dla niej skutki procesowe.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, że posiadacz weksla ma prawo do wypełnienia weksla na sumę określoną w deklaracji. Jednakże wypełnienie weksla na kwotę wyższą nie powoduje nieważności weksla. W takim przypadku dłużnik odpowiada tylko do wysokości umówionej kwoty (orzeczenie SN z dnia 12 listopada 1931 r., Rw. 123/31, OSP 1932, poz. 150; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2001 r., II CKN 26/00, OSN 2001, nr 7-8, poz. 117). Pod warunkiem, że ta kwota jest możliwa do ustalenia poprzez deklarację wekslową.

W ocenie Sądu przedstawiony weksel nie jest wystarczającym dowodem na prawidłowe wypełnienie. Nie wiadomo też, co składa się na kwotę w nim wpisaną, czy obejmuje odsetki?

Prawo wekslowe - w art. 10 - dopuszcza możliwość wystawienia weksla, który w chwili wystawiania nie zawiera wszystkich elementów niezbędnych dla jego ważności określonych w art. 1 i 2 oraz 101 i 102, tzw. weksla in blanco. Weksel in blanco składany jest na zabezpieczenie wierzytelności lub na zabezpieczenie roszczeń mogących powstać w przyszłości z tytułu szkód i strat, jakie może spowodować wystawca weksla. Najczęściej osoba, której udzielane jest takie zabezpieczenie, otrzymuje weksel in blanco z upoważnieniem do jego wypełnienia przez wpisanie w nim kwoty, na którą opiewa zabezpieczona wierzytelność, jako sumy wekslowej i dnia wymagalności zabezpieczonej wierzytelności, jako terminu płatności weksla, oraz innych postanowień, niezbędnych w myśl art. 1 lub 101 prawa wekslowego. Upoważnienie to stanowi element porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy. Jeżeli oświadczenie osoby wręczającej weksel in blanco ma formę pisemną, wspomniane porozumienie nazywane jest zwyczajowo deklaracją wekslową.

W następstwie wypełnienia weksla in blanco, zgodnie z porozumieniem co do jego uzupełnienia, powstaje zobowiązanie wekslowe osoby podpisanej na wekslu in blanco o treści określonej w tekście powstałym na skutek wypełnienia. Odbiorca weksla in blanco uzyskuje zatem z mocy porozumienia co do jego uzupełnienia uprawnienie do spowodowania powstania zobowiązania wekslowego osoby, która złożyła podpis na wekslu in blanco, w tym osoby poręczyciela. Wynikająca z porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy ścisła więź pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, przejawia się w tym, że wierzyciel nie może z mocy weksla uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, a spełnienie jednego z tych zobowiązań powoduje wygaśnięcie także drugiego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 r., mająca moc zasady prawnej, III CZP 19/66, OSNCP 1968, nr 5, poz. 79, uchwała połączonych Izb Cywilnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, pkt III. 1.c uzasadnienia, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124, z dnia 5 lutego 1998 r., III CKN 342/97, OSNC 1998, nr 9, poz. 141, z dnia 21 października 1998 r., II CKN 10/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 93 i z dnia 18 listopada 1999 r., I CKN 215/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 128).

W przypadku weksli in blanco kluczowego znaczenia nabiera upoważnienie do uzupełnienia blankietu, będące elementem porozumienia (umowy) pomiędzy wręczającym i przyjmującym blankiet. Źródłem zobowiązania wekslowego osoby podpisanej na wekslu jest już wspomniana umowa. Zobowiązanie to i odpowiadające mu roszczenie powstaje jednak dopiero po uzupełnieniu blankietu przez uprawnioną osobę zgodnie z treścią otrzymanego upoważnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 II 1998 r. III CKN 342/97, OSNC 1998, nr 9, poz. 141 oraz z 17 IV 1999 r. I CKN 51/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 27). Uznając upoważnienie do uzupełnienia weksla in blanco za prawo kształtujące, należy konsekwentnie przyjąć, że w razie niezgodnego z porozumieniem wypełnienia weksla in blanco, na niekorzyść dłużnika wekslowego (osoby, która wręczyła weksel in blanco), nie powstaje zobowiązanie wekslowe o treści wyrażonej w wekslu. Osoba, która wręczyła weksel in blanco, może zarzucać jego odbiorcy niepowstanie zobowiązania o treści wyrażonej w wekslu, z powodu jego wypełnienia niezgodnie z porozumieniem, bez żadnych ograniczeń (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r., I CKN 51/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 27).

Porozumienie stron w zakresie obejmującym upoważnienie do uzupełnienia weksła podlega wykładni na zasadach ogólnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 V 1998 r. III CKN 531/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 13.). Jak powszechnie podnosi się w orzecznictwie, wykładnia tego porozumienia w przypadku weksli in blanco wręczanych dla zabezpieczenia określonego roszczenia prowadzi zazwyczaj, ze względu na ścisłą więź istniejącą pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegające zabezpieczeniu roszczenie, do wniosku, że treścią upoważnienia jest objęte jedynie uzupełnienie weksła przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Także w przypadkach użycia przez strony zwrotu mówiącego o tym, że wręczony weksel in blanco może być uzupełniony w każdym czasie, będzie chodziło na ogół o dowolną chwilę - ale tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 Nr 37 poz. 282) w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki biegną od daty wystawienia weksłu, jeżeli nie wskazano innej daty.

Zatem klauzulę oprocentowania może umieścić wyłącznie na wekslach płatnych za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu. Zastrzeżenia oprocentowania może dokonać jedynie wystawca weksła. Umieszczenie jej na wekslu płatnym w oznaczonym dniu lub w pewien czas po dacie nie powoduje nieważności weksła. Zastrzeżenie oprocentowanie należy jednak uznać za nienapisane. Jest to oczywiste postanowienie, bowiem przy wekslach, których termin płatności jest znany w momencie wystawiania weksła, należne odsetki można uwzględnić przy wystawianiu weksła przez wliczenie ich do sumy wekslowej. Stopa odsetek powinna być wskazana na wekslu. Obowiązek zapłaty odsetek od sumy wekslowej niewyrażony na wekslu nie wiąże dłużników wekslowych, nawet jeżeli wynika on z umowy handlowej, która była przyczyną wystawienia weksła (por. orzeczenia SN: z dnia 8 października 1929 r., III 1. Rw. 840/29, OSP 1930, poz. 18 oraz z dnia 11 października - 27 listopada 1929 r., I C 459/29, Zb. Orz. SN 1929, poz. 168). W przypadku nieokreślenia stopy odsetek zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane (Komentarz do art. 5 ustawy prawo wekslowe Izabeli Heropolitańskiej, LEX).

Jak wskazuje się w orzecznictwie - który to pogląd Sąd orzekający w niniejszej sprawie całkowicie podziela - "w sprawie między posiadaczem a dłużnikiem wekslowym weksła wystawionego in blanco - w związku ze stosunkiem prawnym łączącym strony [...] sąd nie jest zwolniony od rozważenia czy weksel został uzupełniony zgodnie z umową, a w szczególności czy w chwili jego uzupełnienia istniało nie przedawnione roszczenie wynikające z powyższego stosunku" (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1971 r. II CR 277/71 "Państwo i Prawo" 1974, nr 5, s 163 z głosem M. Nestorowicza przytoczone za K. Piaseckim, Prawo wekslowe i czekowe z komentarzem, Warszawa 1993 r., s. 25). Sąd jest uprawniony do badania czy uzupełnienie weksła było zgodne z łączącym strony stosunkiem prawnym.

Należy wskazać też na treść przepisów regulujących postępowanie spadkowe. Zgodnie z art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku, zaś otwarcie spadku następuje zawsze w chwili śmierci osoby fizycznej (art. 924 k.c.). Z chwilą otwarcia spadku określone prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą na spadkobierców (art. 922 k.c.) i wchodzi do ich majątku, stając się prawami i obowiązkami tych osób. Spadek stanowi zatem ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego o charakterze cywilnoprawnym. Obowiązki majątkowe zmarłego (długi spadkowe), przechodząc na spadkobierców, rodzą po ich stronie obowiązek ich uregulowania.

Zgodnie z art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy (dziedziczenie ustawowe) lub z testamentu (dziedziczenie testamentowe). W przypadku braku testamentu tytuł powołania do spadku stanowi ustawa. Ustalenie kręgu osób powołanych do dziedziczenia z mocy ustawy opiera się więc na założeniu, że skoro spadkodawca nie pozostawił testamentu oznacza to, że nie miał zamiaru modyfikować przyjętych rozwiązań kodeksowych. Zgodnie z regułą ogólną z art. 931 § 1 k.c. pierwsza grupa spadkobierców ustawowych to osoby z kręgu najbliższych, czyli małżonek i dzieci zmarłego.

Zgodnie natomiast z art. 1034 § 1 k.c. do chwili działy spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność solidarną za długi spadkowe.

Reasumując należy wskazać, że zobowiązanie wyrażone w wekslu przedstawionym przez powoda nie powstało, a tym samym nie może prowadzić do odpowiedzialności pozwanej za zapłatę sumy wekslowej w części na nią przypadającego spadku, bo nie można określić stosunku zobowiązaniowego będącego podstawą wypełnienia weksla, faktu, czy roszczenie z niego wynikające się przedawniło, brak deklaracji wekslowej, co uniemożliwia weryfikację kwoty i jej składu/ odsetki, koszty..itp/.

W tej kwestii zeznania świadków i pozwanej niewiele wniosły do sprawy, albowiem poza wątpliwościami, co do zasadności wypełnienia weksla, nie byli w stanie nic powiedzieć na temat podstawy prawnej wypełnienia go , a wcześniej podpisania przez A. S. (1).

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 5 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zgodnie z zasadą , że przegrywający ponosi koszty postępowania, jak w pkt II wyroku. Z uwagi na to, że powód przegrał niniejsze postępowanie winien ponieść koszty procesu. Koszty procesu wyniosły 1247,00 zł i zostały poniesione przez powoda, Sąd uznał je za uiszczone w całości.